

Nazwa przedmiotu: Historia i literatura muzyczna z elementami analizy			
Jednostka prowadząca przedmiot: Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki		Ważne od roku akademickiego: 2025/2026	
Kierunek: Instrumentalistyka		Specjalność: pedagogika instrumentalna	
Forma studiów: stacjonarne pierwszego stopnia		Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obowiązkowy
Forma zajęć: wykład	Język przedmiotu: polski	Rok/semestr: I-II/I-IV	Wymiar godzin: 120
Koordynator przedmiotu	Dziekan Wydziału Instrumentalno-Pedagogicznego, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki		
Prowadzący zajęcia	dr hab. Joanna Cieślik-Klauza, prof. UMFC		
Cele przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> – zaznajomienie z historią muzyki i z literaturą muzyczną epok, kanonów estetycznych, cech stylistycznych, form, gatunków i technik kompozytorskich od czasów starożytnych do współczesności; – wyposażenie studentów w fundamentalną wiedzę o kulturze muzycznej oraz o warunkach i specyfice jej rozwoju w aspekcie trzech elementów: kompozytora i jego dzieła, wykonawców oraz percepcji na tle historii powszechnej, literatury, sztuki, a także uwarunkowań geograficznych, społecznych i politycznych epoki; – umożliwienie studentom zdobycia praktycznej znajomości utworów i osiągnięcia biegłości w rozpoznawaniu stylów, kierunków, szkół, twórczości kompozytorów, form i gatunków charakterystycznych dla poszczególnych okresów w historii muzyki; – przedstawienie ewolucji języka muzycznego; – ukazanie odrębności wynikających z tradycji narodowych i specyfiki kulturowej oraz przenikania i oddziaływania różnych tradycji i kultur w muzyce, w historii muzyki i w kulturze muzycznej; – zaprezentowanie podstawowych źródeł literatury muzycznej; – koherentne ukazanie historii muzyki i literatury muzycznej, ujętych całościowo i systemowo – przez to wyposażenie studentów w wiedzę umożliwiającą zrozumienie i analizowanie procesów zachodzących w kulturze muzycznej, tak diachronicznie, jak i synchronicznie, na tle konkretnych dzieł muzycznych w ujęciu genetycznym, analitycznym i syntetycznym; – przygotowanie studentów do upowszechniania kultury muzycznej i animacji kultury w społeczeństwie 		
Wymagania wstępne	brak		
Kategorie efektów	Numer efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU	Numer efektu kier./spec.
Wiedza	1	Posiada ogólną znajomość literatury muzycznej z zakresu całej historii muzyki.	K1_W1
	2	Zna i rozumie podstawowe linie rozwojowe w historii muzyki, techniki kompozytorskie różnych epok, twórczość najważniejszych kompozytorów.	K1_W2
	3	Orientuje się w stylach i kierunkach muzycznych różnych epok	K1_W3
Umiejętności	4	posiada umiejętność formułowania wiedzy (ustnie i pisemnie) dotyczącej historii muzyki, najważniejszych prądów muzycznych, rozwoju stylów, gatunków oraz działalności kompozytorskiej najważniejszych twórców.	K2_U9
Kompetencje społeczne	5	Ma świadomość potrzeby rozwijania umiejętności poznawania literatury muzycznej jak i ciągłego pogłębiania wiedzy historycznej.	K1_K1
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU			Liczba godzin
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrane pierwotne kultury muzyczne. 2. Muzyka świata starożytnego. 3. Wprowadzenie do podstawowych metod analitycznych 4. Świecka monodia średniowieczna. 5. Chorał gregoriański, początki rozwoju muzyki wielogłosowej w średniowiecznej Europie. 			120

<ol style="list-style-type: none"> 6. Ars antiqua, ars nova i szkoła burgundzka w muzyce. 7. Idea renesansu w muzyce, szkoła flamandzka, rzymska i wenecka; rozwój renesansowej polifonii i nowych technik kompozytorskich - ośrodki, style, gatunki, indywidualności twórcze. 8. Renesans hiszpański, francuski, niemiecki, polski, angielski - cechy, przedstawiciele. 9. Rozwój instrumentów i gatunków muzyki instrumentalnej w okresie renesansu. 10. Cechy stylistyczno-formalne muzyki barokowej (nowe style i techniki kompozytorskie, przemiany tonalne w muzyce, estetyka muzyki barokowej). 11. Retoryka muzyczna; ilustracyjność w barokowych dziełach. 12. Powstanie i ewolucja nowych gatunków muzycznych (wokalnych, wokalno-instrumentalnych i instrumentalnych). 13. Wielkie indywidualności twórcze epoki Baroku, ich dorobek oraz ich znaczenie w europejskiej kulturze muzycznej. 14. Twórcy polskiego Baroku. 15. Klasycyzm: założenia estetyczne epoki i problematyka stylu klasycznego w ujęciu teoretycznym. 16. Twórczość C. Ph. E. Bacha w aspekcie stylu wzmożonej uczuciowości. 17. Szkoła mannheimska: charakterystyka twórczości czołowych przedstawicieli i ich zdobycze na polu muzyki instrumentalnej (w szczególności symfonicznej). 18. Twórczość instrumentalna J. Haydna, W. A. Mozarta i L. van Beethovena ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji gatunku symfonii i koncertu u wymienionych kompozytorów. 19. Opera klasyczna ze szczególnym uwzględnieniem opery metastazjańskiej, twórczości Ch. W. Glucka i W. A. Mozarta. 20. Wprowadzenie do epoki romantyzmu. 21. Pieśń romantyczna. 22. Muzyka fortepianowa, miniatura instrumentalna i kameralistyka w epoce romantyzmu. 23. Symfonia i programowość w dobie romantyzmu. 24. Opera romantyczna (m.in. włoski <i>melodramma</i>, francuska <i>grand opéra</i>, dramat muzyczny Richarda Wagnera). 25. Analiza wybranych dzieł muzyki romantycznej. 26. Impresjonizm i symbolizm (Claude Debussy, Maurice Ravel). 27. Ekspresjonizm Szkoły Wiedeńskiej XX wieku i dodekafonia (Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg). 28. Nurt neoklasyczny w twórczości XX wieku. 29. Musical - geneza, rozwój. 30. Musical - narzędzia krytyczne stosowane w analizie literackiej dzieła muzycznego, różne stylistyki utworów musicalowych, problematyka różnic pomiędzy tekstem oryginalnym a tłumaczeniem. 31. Muzyka eksperymentalna XX wieku (m.in. Charles Ives, Edgar Varèse, Pierre Scheffer, John Cage). 32. Fenomen <i>minimal</i> i <i>repetitive music</i> (Steve Reich, John Adams, Terry Riley) 33. Najnowsze tendencje w muzyce przełomu XX i XXI wieku (m.in. Gérard Grisey, <i>live electronics</i>, kompozytorzy najmłodszych generacji). 34. Szkoła warszawska przełomu XX i XXI wieku (Marian Borkowski, Stanisław Moryto, Marcin Błażewicz i in.) <p>Treści dotyczące zagadnień historii muzyki będą uzupełniane elementami analizy muzycznej. Pedagog może podjąć decyzję o realizowaniu tematów dodatkowych, o ile grupa wykaże zainteresowanie innymi problemami z zakresu przedmiotu. Pedagog może realizować treści programowe według kryterium problemowego.</p>			
Metody kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład problemowy 2. Wykład konwersacyjny 3. Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień 4. Praca z partyturą i dyskusja aktywizująca 5. Słuchowa analiza dzieł muzycznych i materiałów źródłowych (notacja, partytury, teksty źródłowe) 6. Prezentacja nagrań 		
Metody weryfikacji efektów uczenia się	Metoda	Numer efektu uczenia	
	1. kolokwium ustne	1, 2, 3, 4, 5	
	2. kolokwium pisemne	1, 2, 3, 4	
	3. egzamin	1, 2, 3	
KORELACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Z TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI, METODAMI KSZTAŁCENIA I WERYFIKACJI			
Numer efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji

1	1-34	1-6	1-3
2	1-34	1-6	1-3
3	1-34	1-6	1-3
4	1-34	1-6	1-3
5	1-34	1-6	1

Warunki zaliczenia	Frekwencja wg regulaminu studiów (nie więcej niż 3 nieobecności w semestrze). Napisanie jednej pracy pisemnej (lub przygotowanie i przedstawienie prezentacji) poświęconej wybranemu zagadnieniu z historii muzyki bądź analizy dzieła muzycznego. Zdanie kolokwium/egzaminu.					
Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
ECTS	1,5	1,5	2	2	-	-
Liczba godzin w tyg.	2	2	2	2	-	-
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	kolokwium	kolokwium	egzamin		

Literatura podstawowa

Bukofzer M., *Muzyka w epoce baroku*. Warszawa 1970.
 Chomiński J., Wilkowska-Chomińska K., *Historia muzyki*, cz. 1. Kraków 1989.
 Dobrzańska-Fabiańska Z., *Polifonia średniowiecza*. Kraków 2009.
 Einstein A., *Mozart. Człowiek i dzieło*, tłum. A. Rieger. Kraków 1983.
 Einstein A., *Muzyka w epoce romantyzmu*, tłum. M. i S. Jarocińscy. Kraków 1983.
 Geiringer K., *Haydn*, tłum. E. Gabryś. Kraków 1985.
 Marek G. R., *Beethoven: biografia geniusza*, tłum. E. Życieńska. Warszawa 2009.
 Mianowski J., *Afekt w operach Mozarta i Rossiniego*. Poznań 2004.
 Piotrowska M., *Neoklasycyzm w muzyce XX wieku*. Warszawa 1982.
 Rognoni L., *Wiedeńska szkoła muzyczna: ekspresjonizm i dodekafonia*, tłum. H. Krzeczowski. Kraków 1978.
 Skowron Z., *Nowa muzyka amerykańska*. Kraków 1995.
 Skowron Z., *Teoria i estetyka awangardy muzycznej drugiej połowy XX wieku*. Warszawa 1989.
 Szlagowska D., *Muzyka antyku*. Gdańsk 1996.
 Szlagowska D., *Muzyka baroku*. Gdańsk 1998.
 Wozaczyńska M., *Muzyka renesansu*. Gdańsk 1996.
 Wozaczyńska M., *Muzyka średniowiecza*. Gdańsk 1998.

Literatura uzupełniająca

Baranowski T., *Estetyka ekspresjonizmu w muzyce XX wieku*. Białystok 2006.
The Cambridge Companion to Beethoven, ed. by Glenn Stanley. Cambridge 2000.
The Cambridge Companion to Haydn, ed. by Caryl Clark. Cambridge 2008.
The Cambridge Companion to Mozart, ed. by Simon P. Keefe. Cambridge 2010.
 Chomiński J., Wilkowska-Chomińska K., *Formy muzyczne*, t. 1-5. Kraków 1974-1987.
 Chomiński J., *Historia harmonii i kontrapunktu*, t. 1-3. Kraków 1962-1990.
Encyklopedia muzyczna PWM, część biograficzna, red. E. Dziębowska, t. 1-12. Kraków 1979-2012. (wybrane hasła)
 Feicht H., *Polifonia renesansu*, Warszawa 1979.
 Fubini E., *Historia estetyki muzycznej*. Kraków 1997.
 Harnoncourt N., *Muzyka mową dźwięków*. Warszawa 1982.
 Hirschak T., *The Oxford Companion to the American Musical*. Oxford 2008.
 Hogwood Ch., *Haendel*, Kraków 2010.
 Kamiński P., *Tysiąc i jedna opera*, t. 1. Kraków 2008.
 Leszczyńska A., *Melodyka niderlandzka w polifonii Josquina, Obrechta i La Rue*. Warszawa 1997.
 Łobaczewska S., *Beethoven*. Kraków 1984.
 Mądry A., *Carl Philipp Emanuel Bach: estetyka, stylistyka, dzieło*. Poznań 2003.
 Monografie innych wybranych kompozytorów.
 Morawski J., *Teoria muzyki w średniowieczu*. Warszawa 1979.
 Plantinga L., *Romantic Music. A History of Musical Style in XIXth-century Europe*. London 1984.
 Poniatowska I., *Rozwój faktury fortepianowej Beethovena*, [w] „Muzyka” nr 4, 1970, s. 16-41.
 Poźniak P., *Muzyka XV-XVI wieku i pojęcie renesansu w historiografii muzycznej*. Kraków 2000.
 Sachs C., *Muzyka w świecie starożytnym*. Warszawa 1981.
 Sachs C., *Historia instrumentów muzycznych*. Warszawa 1975.
 Szwejkowski Z. M. (red.), *Historia muzyki XVII wieku. Muzyka we Włoszech*. Kraków 2000.
Średniowiecze i renesans. Wybór tekstów i informacji, oprac. A. Oberc. Kraków 1992.
 Taruskin R., *The Oxford history of western music: the nineteenth century*, vol. 3. New York 2005.

Taruskin R., *The Oxford history of western music: music in the early twentieth century*, vol. 4. Oxford 2010.
 Taruskin R., *The Oxford history of western music: the late twentieth century*, vol. 5. New York 2005.
The New Grove Dictionary of Music and Musicians, ed. S. Sadie. London 2011. (wybrane hasła)
 West M. L., *Muzyka starożytnej Grecji*. Kraków 2003.
 Zavorsky E., *Bach*, Kraków 1985.

KALKULACJA NAKŁADU PRACY STUDENTA

Zajęcia dydaktyczne	120	Przygotowanie się do prezentacji / koncertu	-
Przygotowanie się do zajęć	30	Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia	30
Praca własna z literaturą	30	Inne	
Konsultacje	0		
Łączny nakład pracy w godzinach	210	Łączna liczba ECTS	7

Możliwość kariery zawodowej

Absolwent przygotowany do podjęcia dalszej edukacji muzycznej na studiach II stopnia